

PLANERAT FÖR 2014

Lund, 24 mars 2014

Den patristiska dagen: Patristik och teologi – ett ömsesidigt beroende

Den patristiska dagen år 2014 tar upp frågan om vad den patristiska forskningen har att bidra med till nutida teologi och omvänt vad dagens teologi kan bidra med till patristiken. Huvudtalare är Professor Christoph Markschiess, professor i kyrkohistoria vid Alexander Humboldt universitetet i Berlin och tidigare universitetets rektor. Han talar över ämnet "Patristics and Theology: The Contribution of Theology to Patristics and Patristics to Theology Today". Medverkar gör även bl.a. kollegiets preses Samuel Rubenson och professor Gösta Hallonsten. Dagen avslutas med kollegiets årsmöte och en måltid.

För intresseanmälan och utskick av information skriv till kollegiets sekreterare, Benjamin Ekman (benjamin.ekman@teol.lu.se).

Aarhus, 9–10 maj, 2014

Konferens: Excavating Pilgrimage: Archaeological Approaches to Sacred Travel and Movement from Classical Greece to Late Antiquity

This symposium aims to place discussions of pilgrimage in the ancient Mediterranean world – a topic that predominantly has been studied through epigraphy and other textual sources – within the context of the rich archaeological record for different forms of sacred travel and movement. Its chronological range covers the period from Classical Greece to Late Antiquity but also takes in a selection of cross-cultural perspectives. Presenters are asked to tackle directly both methodological and theoretical issues related to the study of pilgrimage,

sacred travel and other types of movement to, from, and within sanctuaries through their chosen case studies, and to bring in new interdisciplinary approaches. Although the conference is divided into chronologically organized sessions, the overall perspective is comparative, and speakers should aim to compare and contrast different religious and social practices in relation to sacred travel – and in particular how these can be illuminated by archaeological evidence. Topics to be explored may include material evidence for travel and sacred movement, the material footprint of different activities undertaken by pilgrims, the spatial organization and wider catchment of pilgrimage sanctuaries, as well as the relationship between architecture, art, and sacred calendars. (Från hemsidan för forskningsprojektet EST (The Emergence of Sacred Travel) vid Aarhus universitet: <http://projects.au.dk/sacredtravel/single-event/artikel/est-is-hosting-its-first-symposium/>).

Lund, 18–21 augusti 2014

Nionde nordiska patristikermötet: Mellan tid och evighet.
Eskatologiska perspektiv i den tidiga kyrkan.

För nionde gången samlar Collegium Patristicum Lundense i samverkan med CTR forskare från de nordiska länderna med intresse för kristendomens framväxt och dess relation till den grekisk-romerska kulturen.

Mötets tema är avsett att belysa olika uttryckssätt för och föreställningar om tiden och särskilt de i tidig kristenhet och samtida judendom starka inslagen av förväntningar på en förestående yttersta tid och ett tidens slut. Föredrag och diskussioner kommer att behandla såväl judiska som pagana traditioner och belysa synen på dessa frågor i olika kristna riktningar inklusive de gnostiska texterna. Utgångspunkten är att främja fortsatt forskning om olika former av kontinuitet och interaktion, inte minst intertextuellt och så fördjupa bilden av hur kristen teologi växte fram.

Följande nordiska forskare har hitintills tackat ja till att hålla huvudföreläsningarna:

Universitetslektor Anders-Christian Jacobsen, Aarhus universitet
Førsteamanuensis John W. Kaufmann, Menighedsfakultetet Oslo
Professor Anders Klostergaard Pedersen, Aarhus universitet

Professor Liv Ingeborg Lied, Menighedsfakultetet Oslo
Førsteamanuensis Hugo Lundhaug, teologisk fakultet, Oslo
Teol.Dr. Päivi Vähäkangas, Hamburg
Teol.Dr. Andreas Westergren, Lunds universitet

Vid sidan av huvudföredragen med efterföljande diskussion ges även utrymme för kortare presentationer av pågående forskningsprojekt i Norden.

För fortsatt information hänvisas till mötets sekreterare, Thomas Arentzen (Thomas.Arentzen@teol.lu.se). Inbjudan och program kommer att sändas ut till kollegiets medlemmar i månadsskiftet mars/april samt annonseras på kollegiets hemsida och i Nordic Newsletter for Early Christian Studies (för prenumeration på detta hänvisas till redaktören Jan-Eric Steppa (Jan-Eric@steppa.se)).

Johannesakademin

Johannesakademin, som är en ekumenisk studie- och samtalsmiljö med fokus på den monastiska traditionen i den tidiga kyrkan, har sitt säte i Nya Slottet, Bjärka-Säby. En viktig del av verksamheten är de översättningsseminarier som anordnas den andra lördagen i varje månad kl. 10.15–16.00. Vid dessa seminarier översätts den grekiska systematiska samlingen av *Ökenfädernas tänkespråk* successivt till svenska. Översättningen publiceras med grekisk parallelltext under titeln *Paradiset* i skriftserien *Silentium Apophthegmata* (se <http://www.silentiumskrifter.se>). Hittills har fem kapitel givits ut. Fr.o.m. det fjärde kapitlet består den grekiska texten inte längre av omtryck av Jean-Claude Guys utgåva från 1993–2005 utan av en ny edition av den grekiska texten utifrån två viktiga grekiska handskrifter. För kapitel fyra har en Paris-handskrift, som innehåller det äldsta stadiet i samlingens texthistoria, använts. För det nyligen publicerade femte kapitlet har en Athos-handskrift från 800-talet använts. Arbetet med det sjätte kapitlet har påbörjats och förväntas publiceras under året. Såväl nybörjare som vana översättare är välkomna. Seminarierna leds av Britt Dahlman, FD i grekiska, och Per Rönnegård, TD i Nya testamentets exegetik. Under hösten 2013 har seminarierna hållits i Domkyrkoförsamlingens Studiecentrum i Linköping. Under våren kommer seminarierna att hållas i samma lokal följande datum: 8

februari, 8 mars, 12 april och 10 maj. Den som vill få del av förberedelsematerial kan skriva till johannesakademin.per@gmail.com

Varje översättningsseminarium följs av en öppen lördagsföreläsning av en inbjuden person. Under våren 2013 har följande personer talat: redaktör Peter Halldorf: "Ljuv är fastetiden", Prof. Samuel Rubenson: "Helighetens klädnad – om det liturgiska språkets villkor", Prof. Frances Young: "Brokenness and Blessing – a transformative reading of Scripture", Domkyrkokaplan Thomas Stoor och pastor Jonas Eveborn: "Kloster och församlingsliv – en fruktbar spänning". Under hösten 2013 har följande personer talat: Prof. Samuel Rubenson: "Världsflykt eller social träning – om klosterlivets ursprung", Författaren Christina Schöldstein: "Det gudomliga ljuset i ikonerna", TD Per Rönnegård: "Dorotheos av Gaza – andlig vägledning med ett leende", Doktoranden Thomas Arentzen: "Lammets tacka – Maria i senantik poesi".

Under våren 2014 hålls följande lördagsföreläsningar kl 16.30 i Missionskyrkan, Linköping:

8 februari: Martin Lind, biskop emeritus: "Vägens visdom – en pilgrimsteologi för vår tid"

8 mars: Marcus Sönerbrandt, pastor och nytestamentlig exeget: "En karismatisk ordning – om profetismen i den tidiga kyrkan"

12 april: Samuel Rubenson, professor i kyrkohistoria: "*Alêtheia* – uppenbarelsens sanning hos kyrkofäderna"

10 maj: Två Birgittasystrar från Vadstena: "En oavbruten lovsång – om änglalikt liv i människohamn"

Dessutom anordnar Johannesakademin bl. a. seminarier och kurser. Inom ramen för Johannes teologens ikonmålar-skola anordnas kurser i ikonografins teori och praxis. Under våren arrangerar akademien följande:

Den 14–16 mars 2014 anordnas en konferens i samverkan med det kristna nätverket Apologia: "Låt mig få se din härlighet". Huvudtalare är Matthew Milliner, fil. dr. i konsthistoria och verksam vid Wheaton College, USA. Hans forskning och undervisning gäller bl.a. hur konst, med särskild tonvikt på bysantinsk och medeltida bildkonst, är och har varit "visuell teologi" och "vägvisare" till Gud.

Den 25–31 maj 2014 anordnas en resa till Gamla Valamo kloster i Ladogasjön i ryska Karelen. Kaplan är Samuel Rubenson.

Den 9 juni 2014 kl 9.30–16.00 ges en seminariedag om "ett enda

dop” som bl.a avhandlar mångfalden av doppraxis och dopteologi i den tidiga kyrkan. Medverkar gör biskop Anders Arborelius, biskop Carl-Axel Aurelius, pastor Sten-Gunnar Hedin, professor Samuel Rubenson och pastor Peter Halldorf.

För aktuellt program, anmälan och ytterligare information, se Johannesakademins hemsida: www.johannesakademin.se

Nytt danskt forskningsprojekt: The Emergence of Sacred Travel

"The Emergence of Sacred Travel" (EST) is a project that aims to build an internationally recognized environment for the study of ancient pilgrimage, an emerging topic that is currently reshaping our understanding of the interconnections between the religious traditions of the Mediterranean Basin, from Greek and Roman religions to Christianity and Islam. In particular, the project focuses on the material and visual dimensions of pilgrimage.

Bridging traditional chronological and disciplinary divisions, it seeks to explore the extent to which Greece and Rome constituted the cultural and religious background to the development of early Christian and Islamic pilgrimage. By tracing the emergence of sacred travel within this cultural sphere, we get a clearer picture of the phenomenon's later historical trajectory, including Islamic Hajj, Medieval travel to the Holy Land and contemporary traditions of pilgrimage. (See <http://projects.au.dk/sacredtravel/>)

Project participants: Troels Myrup Kristensen, research leader (Aarhus University), Wiebke Friese (Aarhus University), Philip Kiernan (University at Buffalo), Søren Handberg (Danish Institute in Athens), Louise Blanke (Copenhagen University), Erin Warford (University at Buffalo), Heather Hunter-Crawley (University of Bristol), Hedvig von Ehrenheim (Stockholm University).

Nytt finskt forskningsprojekt: Ritual and Early Christian Religion: A Socio-Cognitive Analysis (REECR)

A new collective research project is launched at the University of Helsinki, funded by the Academy of Finland for the period of Sept 1, 2013 to August 31, 2017. The main objective is to give a theoretically

based description of the role of ritual in the emergence and stabilization of the early Christian movement. The research will be conducted as a joint undertaking of Nordic scholars from Helsinki, Stockholm and Copenhagen. The project collaborates with a number of international scholars and research projects, such as the “Evolution of Religion and Morality,” led by Edward Slingerland, University of British Columbia.

The research combines two cutting-edge approaches in biblical studies: (1) the application of ritual theory to early Judaism and early Christianity, and (2) the use of cognitive approaches in the study of biblical materials. Ritual has long been a neglected topic, especially in the study of Christian origins, but within the last few years early Christian scholars have begun to show a renewed interest in the ritual life of early Christians and in the use of ritual theories. The cognitive science of religion is an emerging field in the study of religion, which has produced a number of novel theories of ritual. Also historians of religion including biblical and early Christian scholars have begun to use the cognitive methodology in their work. In the Nordic sphere, the Network on “Socio-Cognitive Perspective on Early Judaism and Early Christianity” (2010–13) has promoted the application of cognitive approaches.

For further information, visit the project’s website, <http://blogs.helsinki.fi/ritual-earlychristianity/> or contact Project Director Risto Uro (risto.uro@helsinki.fi) (From *Nordic Newsletter for Early Christian Studies* 3, 2013).

Project participants: Risto Uro, research leader (Helsinki University), Anne Katrine Gudme (Copenhagen University), Rikard Roitto (Stockholm School of Theology), Vojtěch Kaše (Masryk University, Brno).